

KASVUN JA OPPIMISEN PALVELUALUEEN KOLMAS OSAVUOSIKATSAUS

Apulaiskaupunginjohtaja Pekka Vähäkankaan katsaus ajalta 1.1.–30.9.2024

Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja palveluissa

Alkuvuonna varhaiskasvatusyksiköitä jouduttiin yhdistelemään ja sulkemaan lakkojen takia. Myös esiopetus keskeytyi lakkopäivinä ja lautakunnan päätöksellä päivät korvattiin kesäkuun alussa. Syksyllä toiminta on jatkunut normaalisti.

Varhaiskasvatuksessa henkilöstön sairauspoissaolot ovat hieman kasvaneet edelliseen vuoteen verrattuna. Henkilöstön sairauspoissaolot perusopetuksessa, lukiokoulutuksessa ja nuorisopalveluissa ovat vähentyneet. Huolta aiheuttaa sijaisten saatavuus sekä pätevän henkilöstön vaikea saatavuus rekrytoinneissa. Kevään aikana tiivistettiin yhteistyötä mm. Itä-Suomen yliopiston kanssa erilaisten koulutuspolkujen kehittämiseksi haastavassa varhaiskasvatusopettajatilanteessa.

Valtuuston keväällä 2024 hyväksymiä talouden tasapainotusohjelman toimenpiteitä on jo viety syksyn aikana käytäntöön. Näitä toimenpiteitä varhaiskasvatuksessa ovat olleet yksityisen varhaiskasvatuksen erityisopettajapalvelujen lakkauttaminen, avoimen varhaiskasvatustoiminnan supistaminen, käyttöasteen nostaminen, kieli- ja kulttuurikoordinoinnin uudelleen järjestäminen sekä varhaiskasvatuksen hallinnon tehostaminen yksiköiden hallinnollisten yhdistämisten kautta. Lisäksi on luovuttu aluevastaavamallista ja siirrytty keskitettyyn palveluohjaukseen ja aluetiimeihin 1.8.2024 alkaen.

Talouden tasapainotuksen myötä perusopetuksessa karsitaan englanninkieliset perusopetuksen luokat, taidekaruselli ja taiteen perusopetuksen rahoitus. Hankkeista, jotka edellyttävät merkittävää omarahoitusosuutta, jättyäytään pois (esim. Liikkuva koulu -hanke). On vähennetty palvelujen ostoa Valteri-kouluilta, koulutuksiin osallistumista ja virka- ja työmatkoja olennaisimpiin sekä päivärahojen maksamista. Lisäksi on esitetty paljon leikkauksia henkilöstöön ja kouluverkkoon. Lukiokoulutuksessa tehdään merkittäviä leikkauksia kurssitarrjontaan ja ajetaan NEST-keskuksen toiminta alas.

Mölymäelle suunnitellun Minna Canthin koulun urakoitsija on valittu ja Pirtin koulun rakentaminen aloitettiin. Laaja alueellinen perusopetuksen kehittämisrakenteen uudistamishanke (Osaava Itä-Suomi) aloitti toimintansa. Sinikellon uusi päiväkotitoiminta on valmistumassa ja Pyörön päiväkodin rakentaminen etenee suunnitellusti.

Nuorisopalveluiden toimintaohjelmaa uudistetaan. Oppilaitosnuorisotyö käynnistyi Wörtti-hankkeen myötä Sakkylällä. Etsivän nuorisotyön valtionrahoituksesta väheni noin 40 000 euroa, mikä jättää kunnalle lisävastuuta ja vaikeuttaa etsivän nuorisotyön järjestämistä jatkossa.

Oppivelvollisuuden keskeyttämisspäätökset ovat lisääntyneet verrattuna edelliseen vuoteen samana ajankohtana. Käynnissä olevat hankkeet viedään loppuun.

Olennaiset poikkeamat talousarvioon

Varhaiskasvatuksen maksutuotoissa ennustetaan -0,1 miljoonan vähennystä talousarvioon 1.8.2024 voimaan tulleen asiakasmaksumuutoksen vuoksi. Maksuttoman varhaiskasvatuksen määrän arvioidaan kasvavan.

Perusopetuksen hanketoiminnasta tasa-arvo hankkeet ovat pienentyneet vuosittain ja muu hanketoiminta on vähentynyt. Tänä syksynä hankkeita vähennetään edelleen. Tästä johtuen perusopetuksen hankkeiden toimintatuottojen arvioidaan pienentyvän -0,9 miljoonalla eurolla talousarvioon verrattuna. Varhaiskasvatuksen, lukion ja toisen asteen osalta hanketoiminta on tänä vuonna talousarviota suurempaa. Perusopetuksen kotikuntakorvausten laskutusmäärän arvioidaan kasvavan hiukan viime vuodesta. Tulojen lisäystä tulee myös lukion kaksoistutkintolaisten suuremmasta laskutuksesta.

Henkilöstökulujen kasvu johtuu varhaiskasvatuksessa viime vuoden toteuman ja tämän vuoden talousarvion 2,6 milj. euron erotuksesta. Henkilöstökulujen kasvu näyttää hidastuvan syksyn aikana, johtuen käyttöasteen tehostamisesta ja tuen tarpeen tarkemmasta arvioinnista. Perusopetuksessa erityisopetuksen tarve on lisääntynyt. Lukiokoulutuksessa henkilöstökulujen kasvua aiheuttaa TUVA-koulutuksen ja sen tarpeen lisääntyminen, oppivelvollisuusvalvonta ja -ohjaus sekä kaksoistutkintojen kasvu.

Palveluostoissa yksityisen palvelusetelin indeksikorotus kasvattaa palveluostoja, samoin työterveyden kulut. Tietohallintokuluissa on saatu säästöjä talousarvioon verrattuna. Kotikuntakorvauksen perusosaan tuli elokuussa korotus, mistä johtuen kotikuntakorvauksen kustannus kasvoi kaupungille 0,3 milj. euroa. Kotikuntakorvauksena esitettyjen kulujen perusteisiin ja korvausten maksamiseen kiinnitetään aiempaa enemmän huomiota.

Avustukset sisältävät Kelan maksaman kotihoidon tuen, mikä on vähentynyt merkittävästi viime vuoteen verrattuna.

Riskit strategisten tavoitteiden toteutumiselle

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen alentamisen tavoitteena on ollut edistää lasten varhaiskasvatukseen osallistumista. Lapsimäärän lisääntyessä tarvitaan kuitenkin lisää henkilöstöä ja tiloja, jotta kaikille lapsille voidaan tarjota varhaiskasvatuspaikka. Tällä hetkellä Hiltulanlahteen tarvitaan pikaisesti lisää varhaiskasvatuspaikkoja alueen kasvaessa rakentamisen myötä. Samalla maaseutualueiden lapsimäärät vähenevät.

Laadukkaan varhaiskasvatuksen toteuttaminen on haasteellista henkilöstön suuren sairauspoissaolomäärän sekä sijaisten ja kelpoisen henkilöstön saatavuusongelmien vuoksi. Henkilöstön poissaolot ovat vaikeuttaneet niin palvelun järjestämistä kuin henkilöstön täydennyskoulutuksiin osallistumista. Lisäksi henkilöstön työssäjaksamisen tukeminen osa-aikatyön järjestämisen keinoin haastaa palvelujen järjestämistä.

Talouden tasapainotus ja äkkijarrutus sekä verkostoratkaisujen viipyminen aiheuttavat riskejä peruspalveluihin sekä strategian toteutumiselle kansainvälisen toiminnan ja hanketoiminnan karsinnan vuoksi.

Oppivelvollisuuden keskeyttäminen on lisääntynyt ja aiheuttaa paineita oppivelvollisuusvalvonnalle ja nivelvaiheen koulutukselle sekä tukimuodoille. TUVA opiskelijamäärä on ylittänyt jo aloituspaikkamäärän ja TUVA pajaan tarvitaan sekä aloituspaikkoja että kaksi työntekijää lisää.

Tuloslaskelmat

Kasvu ja oppiminen palvelualue	1-9 2023	1-9 2024	Muutos €	Muutos %	TA 2024	Ennuste 2024	Muutos €	TA24/ Enn
Myyntituotot	1 620 095	1 709 147	89 053	5,5 %	3 161 000	3 458 000	297 000	8,6 %
Maksutuotot	3 156 252	2 663 918	-492 334	-15,6 %	3 881 000	4 114 000	233 000	5,7 %
Tuet ja avustukset	7 832 927	5 764 889	-2 068 038	-26,4 %	5 544 000	4 949 000	-595 000	-12,0 %
Vuokratuotot	261 987	241 896	-20 091	-7,7 %	370 000	326 000	-44 000	-13,5 %
Muut toimintatuotot	133 822	154 963	21 141	15,8 %	69 000	159 000	90 000	56,6 %
TOIMINTATUOTOT YHT.	13 005 084	10 534 814	-2 470 270	-19,0 %	13 025 000	13 006 000	-19 000	-0,1 %
Henkilöstökulut	-103 820 231	-106 783 002	-2 962 771	2,9 %	-138 664 500	-143 255 700	-4 591 200	3,2 %
Palvelujen ostot	-34 663 584	-36 399 733	-1 736 149	5,0 %	-49 206 000	-50 072 000	-866 000	1,7 %
Tarvikkeet	-3 304 527	-3 205 056	99 471	-3,0 %	-4 485 000	-4 316 000	169 000	-3,9 %
Avustukset	-3 595 025	-2 924 694	670 331	-18,6 %	-4 332 000	-3 737 000	595 000	-15,9 %
Vuokrat	-43 605 825	-45 012 178	-1 406 352	3,2 %	-60 469 700	-60 523 300	-53 600	0,1 %
Muut toimintakulut	-169 396	-104 606	64 790	-38,2 %	-164 000	-177 000	-13 000	7,3 %
TOIMINTAKULUT YHT.	-189 158 588	-194 429 268	-5 270 680	2,8 %	-257 321 200	-262 081 000	-4 759 800	1,8 %
TOIMINTAKATE	-176 153 505	-183 894 455	-7 740 950	4,4 %	-244 296 200	-249 075 000	-4 778 800	1,9 %

Varhaiskasvatus	1-9 2023	1-9 2024	Muutos €	Muutos %	TA 2024	Ennuste 2024	Muutos €	TA24/ Enn
Myyntituotot	116 869	111 102	-5 768	-4,9 %	205 000	205 000	0	0,0 %
Maksutuotot	2 627 416	2 180 389	-447 027	-17,0 %	3 346 000	3 246 000	-100 000	-3,1 %
Tuet ja avustukset	1 615 344	942 720	-672 624	-41,6 %	554 000	792 000	238 000	30,1 %
Vuokratuotot	4 068	3 440	-628	-15,4 %	0	4 000	4 000	100,0 %
Muut toimintatuotot	833	12 494	11 661	1399,2 %	0	12 000	12 000	100,0 %
TOIMINTATUOTOT YHT.	4 364 530	3 250 144	-1 114 386	-25,5 %	4 105 000	4 259 000	154 000	3,6 %
Henkilöstökulut	-40 554 156	-41 626 244	-1 072 088	2,6 %	-51 428 400	-54 787 000	-3 358 600	6,1 %
Palvelujen ostot	-18 027 418	-19 026 642	-999 224	5,5 %	-24 638 000	-25 238 000	-600 000	2,4 %
Tarvikkeet	-381 359	-303 076	78 284	-20,5 %	-509 000	-509 000	0	0,0 %
Avustukset	-3 458 504	-2 789 690	668 814	-19,3 %	-4 200 000	-3 600 000	600 000	-16,7 %
Vuokrat	-12 284 571	-12 466 005	-181 433	1,5 %	-17 358 000	-17 358 000	0	0,0 %
Muut toimintakulut	-40 620	-16 145	24 475	-60,3 %	-32 000	-32 000	0	0,0 %
TOIMINTAKULUT YHT.	-74 746 629	-76 227 802	-1 481 173	2,0 %	-98 165 400	-101 524 000	-3 358 600	3,3 %
TOIMINTAKATE	-70 382 099	-72 977 657	-2 595 558	3,7 %	-94 060 400	-97 265 000	-3 204 600	3,3 %

Perusopetus ja nuorisopalvelut	1-9 2023	1-9 2024	Muutos €	Muutos %	TA 2024	Ennuste	Muutos €	TA24/ Enn
Myyntituotot	1 289 616	1 436 981	147 366	11,4 %	2 507 000	2 777 000	270 000	10,8 %
Maksutuotot	284 363	260 274	-24 089	-8,5 %	510 000	488 000	-22 000	-4,3 %
Tuet ja avustukset	4 155 401	3 534 964	-620 436	-14,9 %	4 154 000	2 955 000	-1 199 000	-28,9 %
Vuokratuotot	221 754	212 997	-8 757	-3,9 %	337 000	289 000	-48 000	-14,2 %
Muut toimintatuotot	110 244	138 802	28 557	25,9 %	67 000	145 000	78 000	116,4 %
TOIMINTATUOTOT YHT.	6 061 378	5 584 019	-477 359	-7,9 %	7 575 000	6 654 000	-921 000	-12,2 %
Henkilöstökulut	-51 919 663	-53 268 231	-1 348 568	2,6 %	-72 528 300	-73 100 900	-572 600	0,8 %
Palvelujen ostot	-14 510 036	-15 300 620	-790 584	5,4 %	-22 296 000	-22 196 000	100 000	-0,4 %
Tarvikkeet	-1 815 153	-1 797 717	17 436	-1,0 %	-2 268 000	-2 263 000	5 000	-0,2 %
Avustukset	-103 850	-108 003	-4 153	4,0 %	-105 000	-110 000	-5 000	4,8 %
Vuokrat	-26 658 731	-27 772 569	-1 113 838	4,2 %	-36 791 000	-36 844 600	-53 600	0,1 %
Muut toimintakulut	-61 333	-38 915	22 418	-36,6 %	-44 000	-57 000	-13 000	29,5 %
TOIMINTAKULUT YHT.	-95 068 765	-98 286 055	-3 217 291	3,4 %	-134 032 300	-134 571 500	-539 200	0,4 %
TOIMINTAKATE	-89 007 387	-92 702 037	-3 694 650	4,2 %	-126 457 300	-127 917 500	-1 460 200	1,1 %

Lukiopalvelut ja toinen aste	1-9 2023	1-9 2024	Muutos €	Muutos %	TA 2024	Ennuste	Muutos €	TA24/ Enn
Myyntituotot	213 610	136 065	-77 545	-36,3 %	449 000	451 000	2 000	0,4 %
Maksutuotot	244 473	223 255	-21 218	-8,7 %	25 000	380 000	355 000	1420,0 %
Tuet ja avustukset	2 062 183	1 287 204	-774 978	-37,6 %	834 000	1 200 000	366 000	43,9 %
Vuokratuotot	36 166	25 460	-10 706	-29,6 %	33 000	33 000	0	0,0 %
Muut toimintatuotot	22 744	3 667	-19 077	-83,9 %	2 000	2 000	0	0,0 %
TOIMINTATUOTOT YHT.	2 579 176	1 675 651	-903 525	-35,0 %	1 343 000	2 066 000	723 000	53,8 %
Henkilöstökulut	-10 826 779	-11 493 867	-667 088	6,2 %	-14 475 000	-15 050 000	-575 000	4,0 %
Palvelujen ostot	-2 081 279	-2 041 857	39 422	-1,9 %	-2 243 000	-2 600 000	-357 000	15,9 %
Tarvikkeet	-1 105 899	-1 103 586	2 313	-0,2 %	-1 703 000	-1 542 000	161 000	-9,5 %
Avustukset	-5 671	0	5 671	-100,0 %	0	0	0	
Vuokrat	-4 531 480	-4 638 236	-106 756	2,4 %	-6 142 000	-6 142 000	0	0,0 %
Muut toimintakulut	-31 831	-47 581	-15 750	49,5 %	-88 000	-88 000	0	0,0 %
TOIMINTAKULUT YHT.	-18 582 940	-19 325 127	-742 188	4,0 %	-24 651 000	-25 422 000	-771 000	3,0 %
TOIMINTAKATE	-16 003 764	-17 649 477	-1 645 713	10,3 %	-23 308 000	-23 356 000	-48 000	0,2 %

Investointien tilanne

Investoinnit 1 000 €	TA+M 2024	tot 30.9.	Ennuste	
Tietokone- ja viestintälaitteet				
Kasvun ja oppimisen lautakunta	Menot	-1 618	-107	-728
Koneet ja kalusto				
Kasvun ja oppimisen lautakunta	Menot	-1 141	-559	-1 049
Yhteensä		-2 759	-666	-1 777

Kasvun ja oppimisen palvelualueen vuoden 2024 pienkaluston investointien osalta tehtiin äkkijarrutus kesäkuusta lähtien. Hankintoja on tehty sen jälkeen vain välttämättömiin. Välttämättömiin hankintoihin on luettu palvelun toiminnan ja turvallisuuden sekä työntekijöiden ergonomian kannalta välttämättömät hankinnat.

Investointien toteuma ennuste on 982 000 euroa alkuperäistä suunnitelmaa pienempi (-36%).

Varhaiskasvatuksen tunnusluvut

Suorituskykyymittarit

Mittari	TP 2022	TP 2023	Tavoite 2024	30.6.2024	30.9.2024
Päiväkotien täyttöaste / haja-asutusalue (%)	90	96	96	91	94
★					
Päiväkotien täyttöaste / taajama-alue (%)	91	99	99	99	96
★					

Taloudellisuusmittarit

Mittari	TP 2022	TP 2023	Tavoite 2024	30.6.2024	30.9.2024
Varhaiskasvatuksen toimintamenot 0–6-vuotiaista lasta kohden (€)	11 680	13 600	12 849	7 899	10 401
★					

Vaikuttavuusmittarit

Mittari	TP 2022	TP 2023	Tavoite 2024	30.6.2024	30.9.2024
Varhaiskasvatukseen osallistuminen 0–6-vuotiaista (%)	78,5	79,3	75,0	81,6	80,0
★					

Lautakuntaan nähden sitovat mittarit

Mittari	TP 2022	TP 2023	Tavoite 2024	30.6.2024	30.9.2024
Päivähoidon tilojen määrä (m ²)	50 397	52 591	53 993	52 591	52 575
Päivähoidon tilojen määrä (m ² / lapsi)	12	12	13	12	12
Kunnallisessa päiväkotihoidossa olevien lasten määrä	4 060	4 233	4 200	4 359	4 311
Yksityisessä päiväkotihoidossa olevien lasten määrä	1 341	1 320	1 200	1 350	1 330
Kunnallisessa perhepäivähoidossa olevien lasten määrä	225	196	220	188	182
Yksityisessä perhepäivähoidossa olevien lasten määrä	39	36	40	43	41
Hoidossa olevien lasten määrä yhteensä	5 665	5 785	5 660	5 940	5 864
Kotihoidon ja yksityisen hoidon tuki Kelalle (lasten määrä)	1 335	1 165	1 300	1 035	1 012

Perusopetuksen ja nuorisopalvelujen tunnusluvut

Taloudellisuusmittarit

Mittari	TP 2022	TP 2023	Tavoite 2024	30.6.2024	30.9.2024
Perusopetuksen toimintamenot euroa per 7–15-vuotias lapsi (€)	10 189	10 958	11 387	5 686	8 402
★					

Lautakuntaan nähden sitovat mittarit

Mittari	TP 2022	TP 2023	Tavoite 2024	30.6.2024	30.9.2024
---------	---------	---------	--------------	-----------	-----------

Perusopetuspalvelut

Mittari	TP 2022	TP 2023	Tavoite 2024	30.6.2024	30.9.2024
Oppilasmäärä 20.9.	10 899	11 082	11 083	11 082	11 065
Luokkamuotoisen erityisopetuksen oppilaiden osuus koko oppilasmäärästä (%)	4,5	4,9	4,8	4,9	4,9
Opetusryhmän keskikoko 1 - 6 luokilla	17,1	17,9	17,2	17,9	--
Opetusryhmän keskikoko 7 - 9 luokilla	18,9	19,6	18,9	19,6	--
Vuosiviikotunnit / oppilas	1,81	1,81	1,81	1,81	--
Tilojen määrä (m ² / oppilas)	13	13	14	13	13

Nuorisopalvelut

Mittari	TP 2022	TP 2023	Tavoite 2024	30.6.2024	30.9.2024
Nuorisopalveluiden asiakaskäynnit (kpl)	160 364	191 381	215 000	32 000	83 460
Suunnitelmallisesti tuettujen nuorten määrä	340	370	300	294	344
Nuorisopalveluiden bruttokustannus (€ / asiakaskäynti)	25	24	20	71	43
Nuorisopalveluiden tilojen määrä (m ²)	9 533	9 997	7 470	8 495	8 495

Lukiopalveluiden tunnusluvut

Mittari	TP 2022	TP 2023	Tavoite 2024	30.6.2024	30.9.2024
---------	---------	---------	--------------	-----------	-----------

Lautakuntaan nähden sitovat mittarit

Mittari	TP 2022	TP 2023	Tavoite 2024	30.6.2024	30.9.2024
Valtionosuuteen oikeuttava painotettu opiskelijamäärä	2 536	2 596	2 540	2 596	2 591
Kahden tutkinnon koulutuksen opiskelijamäärä	210	279	300	279	350
Peruskoulun päättäneiden lukiokoulutukseen hakevien määrä (%)	68	68	62	68	78
Peruskoulun päättäneiden lukiokoulutukseen päässeiden määrä (%)	50	50	52	50	68
Vieraskuntalaisten osuus lukion aloittaneista (%)	20	22	24	22	22
Ensisijaisten hakijoiden määrä / lukion aloituspaikat (%)	100	100	105	100	100
Päivälukion kaikkien kurssien lukumäärä (kpl)	3 234	3 248	3 200	3 248	
Bruttokustannus € / opiskelija, kaikki vuosikurssit	7 995	9 439	9 570	4 704	7 238
Lukioiden tilojen määrä (m ²)	24 257	25 423	25 424		23 105
Tilojen määrä (m ² / opiskelija)	10	10	10	10	9